

Dosarul nr. 2r-586/21

Prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul Central (jud.: S. Slobodzean)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: M. Guzun, A. Malfi, I. Dutca)

DECIZIE

27 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Serghei Prisecari (Arhim.Natanael), reprezentat de avocatul Gheorghe Avornic,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Serghei Prisecari (Arhim.Natanael) împotriva lui Petru Tofan, intervenienți accesorii Biserica Ortodoxa din Republica Moldova, Mănăstirea „Sf M.MC Iacov Persul”, Sireț, r-nul Strășeni, Mitropolia Chișinău și a Întregii Moldove, Primăria satului Sireț cu privire la restabilirea hotarelor și înlăturarea obstacolelor privind posesia și folosința terenului aferent,

și la acțiunea reconvențională depusă de Petru Tofan împotriva lui Serghei Prisecari, intervenient accesoriu Primăria satului Sireț, Tihon Gudima, Maria Luca și Serghei Buzu cu privire la anularea actelor juridice,

împotriva încheierii din 07 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituit apelul declarat de Serghei Prisecari împotriva hotărârii din 16 octombrie 2020 a Judecătoria Strășeni, sediul Central, ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen,

c o n s t a ț ă:

La 23 ianuarie 2020 Serghei Prisecari a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Petru Tofan, intervenienți accesorii Biserica Ortodoxa din Republica Moldova, Mănăstirea „Sf M.MC Iacov Persul”, Sireț, r-nul Strășeni, Mitropolia Chișinău și a Întregii Moldove, Primăria satului Sireț cu privire la restabilirea hotarelor și înlăturarea obstacolelor privind posesia și folosința terenului aferent.

În cadrul examinării cauzei, Petru Tofan a depus acțiune reconvențională solicitând anularea Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. cadastral xxxxx eliberat la 20 mai 2003 de Primăria s. Sireț, r-nul Strășeni ca fiind contrar legii și lovit de nulitate absolută și a actelor juridice ulterioare, contract de donație a terenului nr. cadastral xxxxx cu nr. 124 din 24 iunie 2003, contract de donație a terenului nr. cadastral xxxxx cu nr. 143 din 17 mai 2007, contract de vânzare-cumpărare a terenului nr. cadastral xxxxx cu nr. 10667 din 10 septembrie

2019 ca fiind lovite de nulitate absolută, obligarea Agenției Servicii Publice să radieze din Registrul bunurilor imobile a înregistrărilor privind dreptul de proprietate asupra terenului cu nr. cadastral 8037215018 pe numele proprietarilor Serghei Prisecari, Tihon Gudima Nichifor, Maria Luca Constantin, Serghei Buzu Vasile și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 16 octombrie 2020 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central acțiunea depusă de Serghei Prisecari (Arhim.Natanael) împotriva lui Petru Tofan, intervenienți accesorii Biserica Ortodoxa din Republica Moldova, Mănăstirea „Sf M.MC Iacov Persul”, Sireț, r-nul Strășeni, Mitropolia Chișinău și a Întregii Moldove, Primăria satului Sireț cu privire la restabilirea hotarelor și înlăturarea obstacolelor privind posesia și folosința terenului aferent și acțiunea reconvențională depusă de Petru Tofan împotriva lui Serghei Prisecari, intervenient accesoriu Primăria satului Sireț, Tihon Gudima, Maria Luca și Serghei Buzu cu privire la anularea actelor juridice au fost respinse ca neîntemeiate.

La 19 noiembrie 2020, Serghei Prisecari a depus cerere de apel nemotivată iar la 02 februarie 2021 a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii din 16 octombrie 2020 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii de bază și respingere a acțiunii reconvenționale.

Prin încheierea din 07 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, a fost restituit apelul declarat de Serghei Prisecari împotriva hotărârii din 16 octombrie 2020 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen.

La 26 iulie 2021, Serghei Prisecari (Arhim.Natanael), reprezentat de avocatul Gheorghe Avornic a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 07 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acesteia, casarea încheierii contestate, cu soluționarea prin decizie problema respectivă prin repunerea în termen a apelului și încasarea cheltuielilor de judecată cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, la etapa primirii cererii de apel.

În motivarea recursului Serghei Prisecari (Arhim.Natanael), reprezentat de avocatul Gheorghe Avornic a indicat că hotărârea din 16 octombrie 2020 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central a contestat-o cu apel nemotivat la data de 19 noiembrie 2020, iar cerere de apel motivată a depus la 02 februarie 2021. Totodată, a invocat că cu hotărârea primei instanțe a făcut cunoștință la 19 ianuarie 2021.

A afirmat că, la 09 iunie 2021, în ședința de judecată instanța de apel a admis spre examinare cererea de apel depusă de Petru Tofan, iar referitor la cererea de apel depusă de Serghei Prisecari (Arhim.Natanael), instanța a motivat că nu a recepționat cererea de apel motivată și nici cea nemotivată. Astfel, la 10 iunie 2021, instanța de apel a făcut o interpelare în adresa instanței de fond, Judecătoria Strășeni, sediul Central cu privire la prezentarea originalului cererii de apel, iar peste 6 zile a recepționat încheierea cu privire la restituirea cererii de apel ca fiind depusă peste termenul legal. Încheiere pe care o consideră ilegală deoarece nu corespunde circumstanțelor reale ale cauzei.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că încheierea din 07 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa electronică lui Serghei Prisecari (Arhim.Natanael) și reprezentantului acestuia avocatul Gheorghe Avornic la 13 iulie 2021 (f.d. 245, Vol. I).

Astfel, recursul declarat la 26 iulie 2021 este în termen.

La 02 septembrie 2021 în adresa intimaților Petru Tofan, Biserica Ortodoxă din Moldova, Mitropolia Chișinău și a Întregii Moldove, Mănăstirea „Sf.M.MC. Iacov Persul” a fost expediată copia recursului declarat de Serghei Prisecari (Arhim.Natanael), cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referințelor (f.d.2, Vol.II), însă părțile nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Din norma dată de drept rezultă că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii.

Potrivit art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Din materialele cauzei rezultă că la 16 octombrie 2020 Judecătoria Strășeni, sediul Central a pronunțat dispozitivul hotărârii, prin care a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea depusă de Serghei Prisecari (Arhim.Natanael).

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 19 noiembrie 2020 Serghei Prisecari (Arhim.Natanael) a depus cerere de apel nemotivată și netimbrată împotriva hotărârii din 16 octombrie 2020 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, invocând că ulterior va depune cerere de apel motivată, fără însă a solicita repunerea apelului în termen.

Ca urmare, prin încheierea din 07 iulie 2021, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, Curtea de Apel Chișinău a restituit apelul declarat de Serghei Prisecari (Arhim.Natanael) împotriva hotărârii din 16 octombrie 2020 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen.

Verificând legalitatea încheierii instanței de apel, în raport cu circumstanțele cauzei, motivele recursului și cadrul legal aplicabil speței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de restituire a cererii de apel depusă de Serghei Prisecari (Arhim.Natanael), deoarece cererea de apel a fost depusă peste termenul legal de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii prevăzut la art. 362 alin. (1) din CPC, iar apelantul nu a solicitat repunerea apelului în termen în conformitate cu art. 116 din CPC.

Or, după cum rezultă din actele cauzei dispozitivul hotărârii Judecătoriei Strășeni, sediul Central a fost pronunțat la 16 octombrie 2020, iar cererea de apel a fost depusă de către Serghei Prisecari (Arhim.Natanael) la 19 noiembrie 2020, pe când termenul-limită de declarare a apelului a expirat la 15 noiembrie 2020, însă luând în considerație că ultima zi a termenului era nelucrătoare (duminică), termenul a expirat în următoarea zi lucrătoare 16 noiembrie 2020, luni (inclusiv).

Totodată, în conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Din normele legale citate supra rezultă că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite prin cerere invocă această solicitare. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului de procedură. Prin prisma jurisprudenței CEDO, nemotivarea de către instanță a temeiurilor de repunere a apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

La caz se constată că deși apelul a fost depus de Serghei Prisecari (Arhim.Natanael) peste termenul legal de atac, totuși apelantul nu a solicitat repunerea actului de procedură în termen, printr-o cerere formulată în condițiile art. 116 din CPC, cu indicarea motivelor și prezentarea probelor concludente întru confirmarea imposibilității depunerii acestuia în interiorul termenului legal.

Or, repunerea în termenul de atac se face de către instanța de judecată doar în cazurile și în ordinea strict reglementată de art. 116 din CPC, care cert, expres și imperativ stipulează că repunerea în termen a actului de procedură poate fi efectuată doar la cererea persoanei care o solicită și cu anexarea probelor ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului.

La acest capitol se rețin prevederile art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care reglementează că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Colegiul precizează că circumstanțele expuse de Serghei Prisecari (Arhim.Natanael), reprezentat de avocatul Gheorghe Avornic, în recursul declarat nu pot fi acceptate de către instanța de recurs în vederea casării actului judecătoresc contestat, în condițiile când instanța de apel, în soluția sa, s-a conformat prevederilor legale.

Mai mult ca atât, Serghei Prisecari (Arhim.Natanael) a știut de existența litigiului, a participat în ședințele de judecată, a fost prezent în cadrul ședinței din 16 octombrie 2020 a Judecătorei Strășeni, sediul Central, când a fost pronunțat dispozitivul hotărârii, recepționând la aceeași dată copia dispozitivului actului judecătoresc (f.d. 148, Vol.I).

Prin urmare, Serghei Prisecari (Arhim.Natanael), contestând hotărârea primei instanțe peste termenul legal de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului, trebuia să depună diligența și să întreprindă măsurile necesare pentru a-și proteja drepturile de acces la instanță prin depunerea unei cereri de repunere în termen a apelului, cu anexarea probelor justificative care să confirme imposibilitatea depunerii cererii de apel în termenul de atac prevăzut de lege, or, instanța de apel nu era în drept din oficiu să dispună acest fapt, fără ca apelantul să înainteze personal această solicitare.

Dat fiind cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră drept legală și întemeiată încheierea din 07 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Se reține că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa promovează cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Colegiul notează că respectarea termenelor legale constituie o obligație pozitivă a părților și are menirea să asigure buna funcționare a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în situația în care partea când înaintează o cerință de repunere în termen, o justifică prin probe pertinente și admisibile în temeiul art. 116, 118, 121, 122 și art. 362 din Codul de procedură civilă, prin care s-ar dovedi că omiterea termenului a fost cauzată din motive întemeiate.

Or, admiterea spre examinare a unui apel tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Instanța de recurs accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele inserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea

principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic c. Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007, precum și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov c. Ucrainei, hotărârea din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Serghei Prisecari (Arhim.Natanael), reprezentat de avocatul Gheorghe Avornic.

Se menține încheierea din 07 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Serghei Prisecari (Arhim.Natanael) împotriva lui Petru Tofan, intervenienți accesorii Biserica Ortodoxa din Republica Moldova, Mănăstirea „Sf M.MC Iacov Persul”, Sireț, r-nul Strășeni, Mitropolia Chișinău și a Întregii Moldove, Primăria satului Sireț cu privire la restabilirea hotarelor și înlăturarea obstacolelor privind posesia și folosința terenului aferent, și la acțiunea reconvențională depusă de Petru Tofan împotriva lui Serghei Prisecari, intervenient accesoriu Primăria satului Sireț, Tihon Gudima, Maria Luca și Serghei Buzu cu privire la anularea actelor juridice.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic